УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ І МОВНЕ ПИТАННЯ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ:

спроба державного регулювання

Збірник документів і матеріалів

Інститут історії України НАН України
Центральний державний історичний
архів України, м. Київ

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ І МОВНЕ ПИТАННЯ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ:

спроба державного регулювання

Упорядник Геннадій Боряк

КЛІО

Київ
ТОВ «Видавництво "Кліо"»
2015

УДК 930.253:[351.751.5:811.161.2]((47+57)-89)"1847/1914"(094.9)
ББК 63.2+63.3(2)5я45
У45

Б-ка ПНПУ ім. К.Д.Ушинського
ПД9528

У збірнику публікуються документи переважно з діловодних архівів державних органів та установ, які безпосередньо чи опосередковано реагували на прояви українського руху в різних сферах: у початковій освіті, у громадському й літературному житті тощо. Документи висвітлюють передумови, обставини й наслідки появи та функціонування Валуєвського розпорядження 1863 р., Емського указу 1876 р., низки інших нормативних документів, що регулювали мовне питання на теренах українських губерній Російської імперії упродовж другої половини XIX – початку XX ст. Частина документів пов'язана з виконанням установами цензури на місцях зазначених "заборонних" актів щодо української літературної мови – одного із ключових чинників формування української ідентичності.

Переліки рукописів, заборонених до друку, а також творів, видрукуваних за кордоном і нелегально поширюваних на Наддніпрянщині, окреслюють контури потужного освітньо-літературного масиву Українського Слова, яке упродовж кількох десятиліть у різних формах проривалося до читача крізь цензурні заборони. Більшість документів публікуються вперше.

Книга розрахована на науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться питаннями історії лінгвоциду української мови.

Археографічне опрацювання документів:

В. П. Баран, Л. З. Гісцова, Л. Я. Демченко, О. В. Музичук, П. П. Найденко, В. С. Шандра

Затверджено до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України.
Протокол № 6 від 25 червня 2015 р.

"ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО"
БІБЛІОТЕКА

ПД 9528

ISBN 978-617-7023-37-0

© Боряк Г. В., упорядкування, 2015
© Остапов О. Я., художнє оформлення, 2015
© ТОВ «Видавництво "Кліо"», 2015

Зміст

Мова як засіб формування національної ідентичності *(Валентина Шандра)* VII

Українська мова в Росії XIX – початку XX ст.: шляхи утвердження *(Павло Гриценко)* XXXIX

Археографічний вступ LIII

Список скорочень LXI

Документи і матеріали 1

Додатки 549

Заборона українського слова в Росії. Реферат Петербурзької академії наук в справі знесення заборони українського слова, з додатком "Історичної записки" К. А. Воєнского і вступним словом проф. М. Грушевського (Скрентон, ПА, 1916). Факсиміле ... 551

Василь Дмитришин. Передмова до перевидання праці Федора Савченка "Заборона українства 1876 р." у "Harvard Series in Ukrainian Studies" (1970). Переклад з англійської 611

Довідковий апарат 623

Коментарі 625

Покажчик українськомовних рукописних та друкованих творів, що розглядались органами цензури 651

Анотований покажчик імен 689

Покажчик географічних назв 767

Перелік використаних архівних фондів та публікацій документів 777

Перелік документів 781